

מדינת ישראל

משרד החינוך

המינהל הפדגוגי המינהל למדע וטכנולוגיה
האגף לחינוך קדם יסודי

מנהלת מל"מ

המרכז הישראלי לחינוך מדעי טכנולוגי
ע"ש עמוס דה-שליט

האגף לתכנון ופיתוח
תוכניות לימודים

המשרד להגנת הסביבה

אוניברסיטת בר-אילן

דע-גן

המרכז הארצי לקידום עמטטיקה
מדע וטכנולוגיה בחינוך הקדם-יסודי

מתווה לתכנון תכנית לימודים לחינוך סביבתי וקיימות בחינוך הקדם יסודי

תשע"ג

טיוטא – ללא עריכה לשונית

***

© כל הזכויות שמורות למשרד החינוך/2013

משרד החינוך, האגף לתכנון ולפיתוח תוכניות לימודים, המינהל למדע וטכנולוגיה;
המשרד להגנת הסביבה; מנהלת מל"מ – המרכז הישראלי לחינוך מדעי טכנולוגי ע"ש עמוס דה-שליט
מרכז דע-גן, מרכז מורים ארצי במתמטיקה מדע וטכנולוגיה. הפרויקט מבוצע עפ"י מכרז 6/1.07. הפרויקט מבוצע עבור האגף לתכנון
ולפיתוח תוכניות לימודים, המזכירות הפדגוגית, משרד החינוך.

צוות פיתוח וכתובה

ד"ר אורנית ספקטור-לוי (יו"ר)

דגנית עצמון

טלי שכטר

מנהלת מרכז דע-גן, אוניברסיטת בר אילן
סגנית מנהלת מרכז דע-גן (עד אוגוסט 2012), אוניברסיטת בר אילן
סגנית מנהלת מרכז דע-גן, אוניברסיטת בר אילן; מדריכה כוללת,
משרד החינוך.

מיכל ג'ארד

מיכל קדוש

שרית קפלנסקי

גן לוטם, כפר מונאש; מדריכה כוללת, משרד החינוך
מנהלת מרכז העשרה, "שחף" - מדע וטבע ביפו הירוקה
גן ארבל, מבשרת ציון; מדריכה כוללת, משרד החינוך

ועדת היגוי מלווה

סניה אבו רקבה

מפקחת תכניות ותכנים בערבית לקדם יסודי, האגף לתכנון ופיתוח

תכניות לימודים, משרד החינוך

מינהלת מל"מ, משרד החינוך

ד"ר ענת אברמוביץ

ברברה אנדרס

מאירה הלפר

זיוית לינדר

מדריכה ארצית לחינוך סביבתי קדם יסודי, משרד החינוך

סגן ראש אגף חינוך וקהילה, המשרד להגנת הסביבה

ראש אגף חינוך וקהילה, המשרד להגנת הסביבה

מפקחת ארצית למדע וטכנולוגיה בגיל הרך, משרד החינוך

ד"ר ענת סלע

ד"ר נטע עורבי

מרכז אשכול מדעים ומתמטיקה, האגף לתכנון ולפיתוח תכניות

לימודים, משרד החינוך (עד דצמבר 2010)

ממונה ארצית על חינוך לקיימות, מנהל מדע וטכנולוגיה, משרד
החינוך

אסנת פרנס

מרכזת בכירה לחינוך וקהילה, המשרד להגנת הסביבה, מחוז ת"א

פנינה רפיד

ייעוץ מדעי

פרופ' טלי טל

המחלקה להוראת הטכנולוגיה והמדעים, הטכניון

ייעוץ דידקטי

ד"ר אירית שדה

ד"ר רוחמה ארנברג

מפמ"ר מדעי הסביבה, משרד החינוך

האגף לתכנון ופיתוח תוכניות לימודים, משרד החינוך

תוכן עניינים

עמוד	
4	חלק א' - ראציונל
4	מהו חינוך סביבתי וחינוך לקיימות? מושגים מרכזיים
6	חינוך סביבתי וחינוך לקיימות לגיל הרך
7	רעיונות מרכזיים
8	מטרות המתווה
8	מטרות ברמת הגנת
9	מטרות ברמת הילד – דמות בוגר הגן
10	חלק ב' – מדריך לבניית תכנית גנית
11	הדרכה לתכנון רצפי הוראה
11	אבני דרך במתווה - בניית רצף הוראה צעד אחר צעד
12	דף תכנון לשילוב חינוך סביבתי וקיימות בפעילות בגן
13	מפרט התכנים
14	דרכי הערכה
15	מחווה : אורח חיים מקיים בגן - דוגמא
16	חלק ג' - העשרה והרחבה - קישורים ומקורות מידע
21	מילון מושגים הפנייה למקורות ברשת
25	נספחים
25	נספח 1 : רקע תיאורטי – "על קצה המזלג"
29	נספח 2 : עקרונות פדגוגיים
31	נספח 3 : עקרונות דידקטיים